Aan de leden

Datum
9 juni 2026

Ons kenmerk
U202600268
Lbr. 26/015

Telefoon
070 – 373 83 93

Bijlage(n)
1

Onderwerp
Wet versterking lokale omroepen

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Naar verwachting treedt op 1 november 2026 de Wet versterking lokale omroepen (een aanpassing van de Mediawet 2008) in werking als het parlement er de komende periode tijdig mee instemt. Deze wetswijziging zorgt voor een nieuwe inrichting van het stelsel van lokale omroepen, met ingrijpende veranderingen voor gemeenten. De daadwerkelijke start met nieuw aangewezen streekomroepen is vervolgens op 1 januari 2028. In deze ledenbrief informeren we u over deze veranderingen en over de vraagstukken waar u als gemeente mogelijk mee te maken heeft, bijvoorbeeld rond de financiering van de streekomroepen.

Korte schets inhoud wetsvoorstel
In het kort omvat de wetsvoorstel het volgende:

- Het huidige aantal van circa 230 lokale omroepen wordt teruggebracht naar maximaal 80 streekomroepen, die meestal meerdere gemeenten bedienen.
- De instandhoudings- en financieringsplicht van gemeenten voor de eigen omroep verdwijnt en gaat over naar het rijk.
- Het normbedrag dat het rijk aan gemeenten uitkeert voor de instandhouding van de omroepen (ca. € 13 miljoen) wordt uit het gemeentefonds genomen. Dat bedrag wordt opgehoogd met circa € 18 miljoen tot in totaal € 31 miljoen euro, en via een door het rijk vastgestelde verdeelsleutel rechtstreeks over de streekomroepen verdeeld.
- De enige formele taak die voor gemeenten overblijft is dat de gemeenteraad iedere 5 jaar een advies geeft welke streekomroep een aanwijzing als lokale publieke omroep moet krijgen.

Wettelijke taken streekomroep
Doel van de wet is te komen tot een professionele, onafhankelijke lokale nieuwsvoorziening voor iedere inwoner in Nederland. Dat betekent dat de lokale publieke omroep (hierna: streekomroep) verantwoordelijk wordt voor lokale nieuwsvoorziening, onafhankelijke journalistiek en maatschappelijke en culturele verbinding in de streek. In antwoord op vragen van de Tweede

Kamer heeft de minister deze taak verder gespecificeerd: de streekomroep moet journalistiek aanbod verzorgen voor het gehele verzorgingsgebied. De verslaglegging moet dus aandacht besteden aan alle aangesloten gemeenten.

De Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO), het beoogde nieuwe samenwerkings- en coördinatieorgaan, werkt deze taken uit in een beleidskader. In dit zogenoemde concessiebeleidsplan staat waar iedere streekomroep in het nieuwe stelsel aan moet voldoen. Pas na vaststelling van de wet wordt het concessiebeleidsplan definitief vastgesteld en gepubliceerd. Maar uit de tekst van het wetsvoorstel wordt al duidelijk dat de nadruk van de streekomroep op lokale journalistiek moet liggen. Een robuuste en professionele lokale journalistiek, ter versterking van de lokale democratie, is namelijk de kern en bestaansreden van het nieuwe stelsel.

Financiering lokale publieke omroep
De minister van OCW stelt in de toelichting op de wet dat het rijksbudget van € 31 miljoen voldoende is voor de wettelijke (journalistieke) basistaken van de streekomroep. In antwoord op vragen van de Tweede Kamer geeft ze aan bij de financiering van de basistaken in elk geval geen rekening te houden met financiering door gemeenten.

Omdat gemeenten geen wettelijke instandhoudings- en financieringsplicht meer hebben voor de streekomroep is gemeentelijke financiering in beginsel niet meer nodig. Gemeentelijke financiering is hoogstens aanvullend en nooit voorwaardelijk voor de uitvoering van de wettelijke omroeptaak.

De omroepsector stelt zich echter op het standpunt dat het rijksbudget onvoldoende is voor de gewenste kwaliteitsslag van de streekomroep en heeft daarom een dringend beroep op gemeenten gedaan om wel aanvullend te financieren.

Overwegingen aanvullende gemeentelijke financiering
De VNG verwacht dat veel gemeenten een afweging zullen maken of aanvullende financiering nodig is. Voor die afweging geeft de VNG een aantal overwegingen mee:

- Instandhouding en financiering van de streekomroep is geen wettelijke taak meer voor gemeenten. Deze taak wordt op grond van de wet belegd bij het rijk.
- Het rijk doet in verband hiermee een uitname uit het gemeentefonds van in totaal ca. € 13 miljoen. Dit is het normbedrag dat gemeenten geacht werden te besteden aan de omroep. Dat normbedrag gaat straks via het rijk naar de streekomroepen.
- Als gemeenten besluiten de streekomroep aanvullend te financieren, moeten ze dat zelf bekostigen. Dat maakt de kans klein dat het rijk deze financiering later voor zijn rekening zal nemen. De streekomroep zal dan naar verwachting voor langere tijd op aanvullende gemeentelijke financiering rekenen.

Opties aanvullende gemeentelijke financiering
Als een gemeente besluit de streekomroep aanvullend te financieren, zijn daarvoor na de wetswijziging 3 opties:

1. het verlenen van een subsidie op grond van de Wet versterking lokale omroepen
2. het verlenen van een subsidie op basis van de eigen regelgeving
3. het verlenen van een opdracht

Deze opties worden nader toegelicht in Bijlage 1: Opties aanvullende gemeentelijke financiering.

Adviestaak gemeente bij aanwijzing omroep
In de nieuwe aanwijzingsprocedure adviseert een gemeenteraad niet meer over de keuze voor een streekomroep maar deelt scores uit op 4 criteria die hieronder genoemd staan. Ook de NLPO adviseert over een eigen set criteria. Het Commissariaat voor de Media wijst op basis van beide adviezen de zendgemachtigde aan.

Iedere gemeenteraad in een verzorgingsgebied adviseert apart over een aanvraag. Dit doet de gemeenteraad door scores uit te delen aan de hand van de volgende criteria:

- De aanvragende streekomroep heeft een **Programmabeleid Bepalend Orgaan (PBO),** een afzonderlijk orgaan dat representatief is voor de belangrijkste maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen die in het verzorgingsgebied voorkomen.
- De aanvragende streekomroep heeft een beleidsplan dat de voornemens en afspraken bevat over de **inzet van vrijwilligers** en over **samenwerkingen met lokale partners** in het verzorgingsgebied.
- De aanvragende streekomroep laat zien hoe de aanvrager met zijn voorgenomen media-aanbod **de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied bedient**.
- De aanvragende streekomroep laat zien hoe het voorgenomen **media-aanbod zichtbaar en vindbaar** zal zijn in het verzorgingsgebied.

De gemeenteraad moet zijn advies geven binnen 22 weken na ontvangst van de aanvragen die zijn aangeleverd door het Commissariaat voor de Media. Die termijn laat weinig ruimte om het advies ambtelijk of bestuurlijk af te stemmen met andere gemeenten in een streek. Mocht de wens van afstemming toch bestaan, dan is het aan te raden al voor de start van de procedure het adviesproces zo in te richten dat de afstemming kan plaatsvinden.

Programmabeleid Bepalend Orgaan (PBO)
In het nieuwe stelsel krijgt het Programmabeleid Bepalend Orgaan (PBO) een sterkere positie binnen de streekomroep. Het PBO bestaat uit minimaal 5 leden, die een maatschappelijke stroming vertegenwoordigen zoals cultuur, sport, jeugd, religie & levensbeschouwing, zorg & welzijn, ondernemers, onderwijs, natuur & milieu. Het PBO dient voldoende representatief te zijn voor de samenleving. Verdeling van de leden over de gemeenten van een verzorgingsgebied is geen eis die de wet stelt aan het PBO.

Het PBO dient de binding met de inwoners en gemeenten in het eigen verzorgingsgebied te bewaken en het bestuur van de streekomroep daarover te adviseren. Omdat gemeenten in het nieuwe stelsel op grotere afstand van de streekomroep komen te staan, is het PBO een belangrijke schakel tussen omroep, inwoners en gemeenten.

Tijdspad
Onder voorbehoud van tijdige behandeling en besluitvorming in de Tweede en Eerste Kamer ziet het tijdspad voor invoering van de Wet versterking lokale omroepen er als volgt uit:

- 1 november 2026 — Inwerkingtreding Wet versterking lokale omroepen en lagere wetgeving; rijksbudget streekomroep bekend
- 15 november 2026 — Voornemen bekend van gemeenten die aanvullend wensen te financieren in de publieke mediaopdracht
- 15 november-1 januari 2027 — Openstelling aanwijsprocedure streekomroepen

• Begin februari 2027	Bekendmaking kandidaten door het Commissariaat voor de Media; start adviestraject gemeenten en NLPO
• Voor 6 juli 2027	Advies gemeenten naar Commissariaat voor de Media
• Medio november 2027	Besluit aangewezen streekomroep
• 1 januari 2028	Alle huidige zendmachtigingen zijn vervallen; 80 streekomroepen zijn aangewezen

Regionale informatiebijeenkomsten VNG
Om gemeenten voor te bereiden op het nieuwe stelsel en hen te ondersteunen in de voorbereiding en planning van de aanwijzingsprocedure, organiseert de VNG in november 2026 - onder voorbehoud dat de wet dan is aangenomen – 6 informatiebijeenkomsten door het hele land.

De data voor deze bijeenkomsten publiceren we via onze nieuwsbrief Lokale Media en onze website. Heeft u belangstelling voor de nieuwsbrief meld u dan aan.

Wat betekent dit voor de ambtelijke organisatie en griffie?
De aanwijzingsprocedure start formeel begin februari 2027, wanneer het Commissariaat voor de Media de kandidaten voor de zendmachtiging bekend maakt bij de gemeenten. Omdat de doorlooptijd kort is (de procedure moet voor de zomer 2027 zijn afgerond) is het verstandig het proces voor te bereiden en de data voor behandeling in college en raad te reserveren.

Eventuele aanvullende financiering van de streekomroep brengt voor zowel optie 1 als 2 de normale werklast met zich mee van aanvraag, begrotingsbehandeling, beschikking en verantwoording.

Vragen?
Heeft u vragen, neem dan contact op met ons KCC via telefoonnumer 070 – 373 83 93

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur

Bijlage: Opties aanvullende gemeentelijke financiering